

4. Zakurin, M.K. (2009). Dyskretsiya – diya na vlasnyy rozsud. Ponyattya ta proyav [Discretion is an action at one's own discretion. Concept and manifestation]. *Visnyk hospodars'koho sudochynstva*; № 4, S. 17–24.
5. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Code of Administrative Procedure of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 6 lypnya 2005 roku № 2747–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2747-15#Text> (Data zvernennya 20.09.2020).
6. Administrativnyy protsedurno-protseessual'nyy kodeks Respubliki Kazakhstan ot 29 iyunya 2020 goda № 350–VI. [Administrative Procedure Code of the Republic of Kazakhstan of June 29, 2020 № 350–VI]. URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=35132264#pos=351;-55_ (Data obrashcheniya 25.09.2020) [in Russian].
7. Kravchuk, M.A. (2015). Istoryko-pravovi aspekty sudovoho rozsudu (dyskretsiyi) [Historical and legal aspects of judicial discretion]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*. – Seriya PRAVO. Vypusk 33. Tom 1. S. 21–24.
8. Lahoda, O. (2006). Administrativnyy rozsud ta mezhi yoho zastosuvannya [Administrative discretion and limits of its application]. *Law of Ukraine*. № 12. S. 109–113.
9. Melnik, G.P. (2010). Pidstavy sudovoho rozsudu [Grounds for judicial discretion]. *Naukovi zapysky*. – Tom 103 : Yurydychni nauky. – K., – S. 44–46.
10. Meng Tang. Ability and Inability of a Judge: Boundary for Balancing of Interests Asian Social Science Vol. 7, № 12; December 2011, p. 36–42.
11. Postanova Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 11 lyutoho 2020 roku u spravi № 0940/2394/18 (administrativne provadzhenya № K/9901/26524/19) [Resolution of the Supreme Court of Ukraine of February 11, 2020 in case № 0940/2394/18 (administrative proceedings № K/9901/26524/19)]. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87902555>.
12. Proekt Zakonu Ukrainy “Pro administrativnyy protseduru” № 3475 vid 14.05.2020 [Draft Law of Ukraine “On Administrative Procedure” № 3475 dated 14.05.2020]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68834 (Data zvernennya: 25.09.2020).
13. Recommendation № R(80)2 concerning the exercise of discretionary powers by administrative authorities. 11 March 1980. URL: www.ptetese knihovny.cz/...rady...80-2.../attachment1 (Viewed on September 21, 2020).
14. Remnev, V.I. (1979). Sotsialisticheskaya zakonnost' v gosudarstvennom upravlenii [Socialist legitimacy in public administration]. M.: Yurid. l-ra . – 378 s.
15. Smokovych, M. (2015). Dyskretsiyni povnovazhennya orhaniv vykonavchoyi vlady ta mistsevoho samovryaduvannya v aspekti obrannya sposobu zakhystu porushenoho prava osoby [Discretionary powers of executive bodies and local self-government in the aspect of choosing the method of protection of the violated right of a person]. *Visnyk Vysshchoho administratyvnoho sudu Ukrainy*. – № 4. – S. 3–14.
16. Sprava Zhytomyr'skoho okruzhnoho administratyvnoho sudu № 806/2208/17 [Case of the Zhytomyr District Administrative Court № 806 / 2208/17 Yedyny derzhavnyy reyestr sudovykh rishen': URL: <https://reyestr.court.gov.ua>.
17. Sprava Sums'koho okruzhnoho administratyvnoho sudu № 480/3160/19. [The case of the Sumy District Administrative Court № 480/3160/19]. Yedyny derzhavnyy reyestr sudovykh rishen': URL: <https://reyestr.court.gov.ua>.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.3.30>

POJĘCIE I CECHY WYKROCZENIA DYSCIPLINARNEGO JAKO PODSTAWA POCIĄgniĘCIA DETEKTYWÓW KRAJOWEGO BIURA ANTYKORUPCYJNEGO UKRAINY DO ODPOWIEDZIALNOŚCI DYSCIPLINARNEJ

Vladyslav Panov

aspirant Laboratorium Naukowego ds. Działan Prewencyjnych i Zapobiegania Korupcji

Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-4376-7629

Panov@gmail.com

Adnotacja. Znaczenie tego artykułu polega na tym, że ochrona praw i wolności człowieka, zapewnienie porządku i zgodności z prawem, przeciwdziałanie przejawom naruszeń korupcyjnych ze strony podmiotów władzy i ich urzędników, jest jednym z głównych obszarów polityki rządu mającej na celu wzmocnienie państwowości i przestrzeganie europejskich standardów demokratycznych. Artykuł poświęcony jest określeniu pojęcia wykroczenia dyscyplinarnego detektywów Krajowego Biura Antykorupcyjnego Ukrainy jako podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej. Na podstawie analizy ustawodawstwa krajowego i publikacji naukowych dokonuje się charakterystyki cech wykroczenia dyscyplinarnego. Powstała autorska interpretacja postępowania dyscyplinarnego detektywów Krajowego Biura Antykorupcyjnego Ukrainy. Należy przez to rozumieć bezprawne działanie lub bezczynność personelu jednostek detektywów, co wyraża się w nieprzestrzeganiu i naruszeniu dyscypliny służbowej, w wyniku której dochodzi do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Ustalono, że podstawą powstania odpowiedzialności dyscyplinarnej jest określenie podstawy prawnej bezprawności działania lub zaniechania pracownika Krajowego Biura Antykorupcyjnego Ukrainy, z naruszeniem przepisów obowiązującego prawa poprzez popełnienie wykroczenia dyscyplinarnego.

Słowa kluczowe: odpowiedzialność dyscyplinarna, wykroczenie, detektyw, Krajowe Biuro Antykorupcyjne Ukrainy (KBAU), pociągnięcie do odpowiedzialności.

CONCEPT AND FEATURES OF DISCIPLINARY OFFENSES AS A BASIS INVOLVEMENT OF DETECTIVES OF THE NATIONAL ANTI-CORRUPTION BUREAU OF UKRAINE TO DISCIPLINARY RESPONSIBILITY

Vladyslav Panov

*Postgraduate Student at the Scientific Laboratory
on Problems Preventive Activities and Prevention of Corruption
National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-4376-7629
Panov@gmail.com*

Abstract. The urgency of the article is that the protection of human rights and freedoms, law and order and law enforcement, combating corruption by government officials and their officials, is one of the main directions of government policy aimed at strengthening statehood and compliance with European standards, democratic standards. The article is devoted to the definition of the concept of disciplinary misconduct of detectives of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine as a basis for disciplinary liability. Based on the analysis of domestic legislation and scientific publications, the characteristics of disciplinary misconduct are characterized. The author's interpretation of the disciplinary misconduct of detectives of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine has been formed. It should be understood as an illegal culpable act or inaction of the personnel of detective units, which is expressed in non-compliance and violation of official discipline, which results in disciplinary liability. It is determined that the basis for disciplinary liability is to determine the legal basis for the illegality of the action or inaction of an employee of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, violation of applicable law by committing a disciplinary offense.

Key words: disciplinary responsibility, misdemeanor, detective, NABU, prosecution.

ПОНЯТТЯ Й ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОСТУПКУ ЯК ПІДСТАВА ПРИТЯГНЕННЯ ДЕТЕКТИВІВ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Владислав Панов

*аспірант наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції
Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-4376-7629
Panov@gmail.com*

Анотація. Актуальність статті полягає в тому, що захист прав і свобод людини, забезпечення правопорядку та дотримання законності, протидія проявам корупційних порушень із боку суб'єктів владних повноважень і їхніх посадових осіб є одним із основних напрямів політики уряду, направленої на зміцнення державності та дотримання європейських демократичних стандартів. Стаття присвячена визначенню поняття дисциплінарного проступку детективів Національного антикорупційного бюро України як підстави дисциплінарної відповідальності. На підставі аналізу вітчизняного законодавства та наукових публікацій здійснюється характеристика ознак дисциплінарного проступку. Сформоване авторське тлумачення дисциплінарного проступку детективів Національного антикорупційного бюро України. Під ним слід розуміти протиправну винну дію чи бездіяльність особового складу підрозділів детективів, що виражається у недотриманні та порушенні службової дисципліни, внаслідок якої настає дисциплінарна відповідальність. Визначено, що підставою настання дисциплінарної відповідальності є визначення правової основи протиправності дії чи бездіяльності працівника Національного антикорупційного бюро України, порушення норм чинного законодавства шляхом вчинення дисциплінарного проступку.

Ключові слова: дисциплінарна відповідальність, проступок, детектив, НАБУ, притягнення до відповідальності.

Вступ. Захист прав і свобод людини, забезпечення правопорядку та дотримання законності, протидія проявам корупційних порушень з боку суб'єктів владних повноважень і їхніх посадових осіб є одним із основних напрямів політики уряду, направленої на зміцнення державності та дотримання європейських демократичних стандартів.

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (Конституція України, 1996). Права та свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а їх утвердження і забезпечення є головним обов'язком держави (Конституція України, 1996). Вказана конституційна норма лягла в основу формування напрямів діяльності Національного антикорупційного бюро України та відобразилися в таких принципах діяльності останнього, як верховенство права, повага та дотримання прав і свобод людини та громадянина, законність тощо (Про Національне антикорупційне бюро України, 2014).

Саме дотримання дисципліни та законності в діяльності правоохоронних органів, насамперед Національного бюро, є запорукою виконання покладених на них економічно та соціально важливих завдань – протидії кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці, а також життю інших передбачених законом заходів щодо протидії корупції (Про Національне антикорупційне бюро України, 2014). Працівник Національного бюро, обираючи модель поведінки під час виконання своїх обов'язків, діє у законний спосіб і в межах своїх повноважень, в основу яких покладено пріоритетність прав людини, що є найвищою цінністю у правовій державі.

Основна частина. Дослідження особливостей виконання Національним бюро як спеціалізованим антикорупційним органом покладених на нього завдань здійснювали Г.В. Атаманчук, М.Ю. Бездольний, В.Д. Бабкін, В.А. Дем'янчук, О.І. Добровольський, В.В. Доненко, Д.Г. Заброда, І.О. Ключко, Ю.М. Комарова, Ю.Г. Масікевич, М.І. Мельник, О.О. Овсяннікова, Ю.І. Паршин, В.І. Петрушко, А.А. Негайло, В.П. Петков, О.Я. Прохоренко, О.М. Січи́виця, Л.Д. Удалова, О.М. Шемякін, О.В. Шестопалов, О.Н. Ярмаиш, але слід наголосити, що особливості притягнення працівників Національного бюро до дисциплінарної відповідальності у разі порушення норм законодавства потребують додаткового дослідження.

Мета статті – визначити сутності дисциплінарного проступку та виділення його специфіки як підстави притягнення працівників Національного бюро до дисциплінарної відповідальності.

Як слушно зазначає Т. Колеснік, дисциплінарний проступок є однією із ключових правових категорій у питаннях притягнення працівника до відповідальності (Колеснік, 2017: 89). Отже, дисциплінарна відповідальність працівників Національного бюро настає за вчинення дисциплінарного проступку. Саме тому, на нашу думку, розкриття поставленої мети слід почати з визначення сутності дисциплінарного проступку.

У 2006 р. був введений Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ, затверджений Законом України від 22 лютого 2006 р. № 3460-IV, дія якого поширюється і на осіб начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, про що вказано як у самому статуті, так і в Законі України «Про Національне антикорупційне бюро України» (ч. 6 ст. 10). Вказаний Статут визначає сутність службової дисципліни, обов'язки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України стосовно її дотримання, види заохочень і дисциплінарних стягнень, порядок і права начальників щодо їх застосування, а також порядок оскарження дисциплінарних стягнень (Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ, 2006).

Слід зауважити що у 2016 р. був розроблений і зареєстрований у Верховній Раді України проект Закону України «Про Дисциплінарний статут Національного антикорупційного бюро України» від 22 грудня 2016 р. № 5581, який повинен був врегулювати питання порядку проходження служби, застосування заохочень і дисциплінарних стягнень до осіб начальницького складу Національного антикорупційного бюро України (Проект Закону України «Про Дисциплінарний статут Національного антикорупційного бюро України», 2016). Слід зазначити, що нагальність прийняття цього проекту зумовлюється двома складниками: по-перше, постійні зміни, що відбуваються в чинному законодавстві, у т. ч. ті, що регламентують порядок проходження служби правоохоронними органами; по-друге, у зв'язку зі специфікою виконання покладених на Національне антикорупційне бюро функцій і завдань, а також його спеціальним статусом, виникає проблема щодо неможливості повною мірою відобразити це в уніфікованому акті для всіх правоохоронних органів України, але сьогодні вказаний проект не затверджений.

Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ, затверджений Законом України від 22 лютого 2006 р. № 3460-IV, наводить визначення дисциплінарного проступку, під яким слід розуміти: невиконання чи неналежне виконання особою рядового або начальницького складу службової дисципліни (Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ, 2006). У свою чергу, службова дисципліна відповідно до ст. 1 вказаного Статуту – це дотримання особами рядового і начальницького складу Конституції та законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, наказів та інших нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України, підпорядкованих йому органів і підрозділів та Присяги працівника органів внутрішніх справ України (Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ, 2006).

Хочемо звернути увагу, що дія Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ, затвердженого Законом України від 22 лютого 2006 р. № 3460-IV, поширюється виключно на начальницький склад Національного бюро.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» до працівників Національного бюро входять як начальницький склад, так і державні службовці та інші працівники, котрі працюють за трудовими договорами в бюро.

Як ми вже зазначали вище, підставою до притягнення працівника Національного бюро, який є державним службовцем, є вчинення ним дисциплінарного проступку.

Учені-адміністративісти по-різному підходять до розуміння та визначення сутності дисциплінарного проступку державними службовцями. Так, В. Манохін під дисциплінарним проступком розуміє протиправне, суспільно небезпечне, винне діяння (дію чи бездіяльність), що завдало шкоди суспільству і державі, хоч і не суттєву (Манохін, 1977). У свою чергу, Д. Бахрах визначає дисциплінарний проступок як шкідливе, антисуспільне діяння, вчинене членом колективу, що полягає в порушенні обов'язків, пов'язаних із перебуванням особи в такому колективі (Бахрах, 2000). Колектив авторів (В. Гаращук, В. Богущкий, В. Зуй) більш повно розкриває сутність дисциплінарного проступку, під яким запропоновано розуміти невиконання або неналежне виконання державним службовцем своїх службових обов'язків, перевищення своїх повнова-

жень, недодержання обмежень щодо державної служби, вчинення діянь, що порочать орган, де службовець працює, або його звання (норм моралі), присяги, обов'язків, передбачених у контракті, військової честі та ін. (Битяк та ін., 2010: 194).

У свою чергу, ст. 65 Закону України «Про державну службу» визначає дисциплінарний проступок державного службовця як вчинення протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення (Про державну службу, 2015).

Як ми бачимо, спостерігається спільний правовий елемент визначення дисциплінарного проступку працівників Національного бюро як начальницького складу, так і державних службовців цього бюро. Отже, дисциплінарним проступком детективів Національного бюро є протиправна винна дія чи бездіяльність особового складу підрозділів детективів, що виражається у недотриманні та порушенні службової дисципліни, внаслідок якої настає дисциплінарна відповідальність.

Виходячи з теоретичних засад адміністративного права, підстава виступає як один із елементів характеристики настання дисциплінарного проступку.

Як зазначає О.Д. Новак, дисциплінарна відповідальність дає можливість правильно зрозуміти значення дисциплінарної відповідальності у зміцненні службової дисципліни й законності, у покращенні якості роботи державного апарату і посиленні захисту прав державних службовців та інтересів держави (Новак, 2012: 130). Є різні підходи до розуміння підстави настання юридичної відповідальності. Так, І. Самощенко та М. Фарукшин виділяють правову підставу – сукупність норм, відповідно до яких настає відповідальність, і фактичну підставу – вчинення правопорушення, за яке особа може нести відповідальність (Самощенко та ін., 1971; Новак, 2012: 130). У сфері адміністративної відповідальності виділяють також підставу процесуальну, тобто акт компетентного суб'єкта про накладення конкретного стягнення за вчинення правопорушення (Бахрах, 1996; Новак, 2012: 130).

Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» у ст. 28 ч. 4 чітко виділяє підстави, внаслідок яких настає дисциплінарна відповідальність працівників бюро, а саме: 1) невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків; 2) незаконне розголошення інформації з обмеженим доступом, що стала відомою працівнику у зв'язку з виконанням його повноважень; 3) порушення встановленого законом порядку і строків подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 4) публічне висловлювання, яке є порушенням презумпції невинуватості; 5) негативні результати перевірки на доброчесність або моніторингу способу життя працівника; 6) інші підстави, передбачені Законом України «Про державну службу» для працівників Національного бюро, котрі є державними службовцями, або Дисциплінарним статутом органів внутрішніх справ України для працівників Національного бюро, які є особами начальницького складу (Про Національне антикорупційне бюро України, 2014).

Досить широке коло підстав визначено Інструкцією про порядок проведення службового розслідування стосовно працівників Національного антикорупційного бюро України, затверджену наказом Національного антикорупційного бюро України від 23 жовтня 2015 р. № 4, що включає як дисциплінарні й адміністративні проступки, так і кримінальні правопорушення. Дія цієї Інструкції поширюється на всіх працівників Національного бюро, включаючи начальницький склад, державних службовців та осіб, які працюють за трудовим договором.

Розкриємо основні підстави, відповідно до яких ініціюється проведення службового розслідування стосовно працівників Національного бюро, визначені п. 2 вказаної Інструкції: невиконання або неналежне виконання працівником службових обов'язків, перевищення своїх повноважень, що призвело до людських жертв або заподіяло значну матеріальну шкоду громадянину, державі, підприємству, установі, організації чи об'єднанню громадян; недодержання законодавства про державну службу, антикорупційного законодавства; на вимогу працівника Національного бюро з метою заняття безпідставних, на її думку, звинувачень або підозри; з метою виявлення причин та умов, які призвели до вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи невиконання вимог Закону України «Про запобігання корупції» в інший спосіб, за подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або приписом Національного агентства з питань запобігання корупції за рішення керівника органу, в якому працює особа, котра вчинила таке правопорушення, тощо (Про затвердження Інструкції про порядок проведення службового розслідування стосовно працівників Національного антикорупційного бюро України, 2015).

Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України», а саме ч. 2 ст. 20 визначено, що працівники Національного бюро за свої протиправні дії чи бездіяльність несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність (Про Національне антикорупційне бюро України, 2014).

Отже, підставою настання дисциплінарної відповідальності є визначення правової основи протиправності дії чи бездіяльності працівника Національного бюро, порушення норм чинного законодавства шляхом вчинення дисциплінарного проступку.

Відповідно до Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України дисциплінарна відповідальність не настає в осіб рядового і начальницького складу в разі, якщо шкода завдана правомірними діями внаслідок сумлінного виконання наказу начальника або виправданого за конкретних умов службового ризику (Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ, 2006), але сам статут не розкриває поняття службового ризику й у чому полягають правомірні дії працівників Національного бюро під час виконання службових обов'язків, залишаючи Дисциплінарній комісії Національного бюро визначати вказані дії на свій розсуд.

Висновки. Спираючись на проведений аналіз дисциплінарного проступку як підстави притягнення працівника Національного бюро до дисциплінарної відповідальності, ми дійшли таких висновків. Підстава настання дисциплінарного проступку виступає як один із елементів характеристики настання цього проступку. У свою чергу, дисциплінарним проступком детективів Національного бюро є протиправна винна дія чи бездіяльність особового складу підрозділів детективів, що виражається у недотриманні та порушенні службової дисципліни, внаслідок якої настає дисциплінарна відповідальність.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін. ; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.
2. Бахрах Д.Н. Административное право России : учебник. Москва : Норма – Инфа, 2000. 651 с.
3. Бахрах Д.Н. Административное право : учебник. Москва : Бек, 1996. 355 с.
4. Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ : Закон України від 22 лютого 2006 р. № 3460-IV.
5. Колесник Т. Склад дисциплінарного проступку як підстава притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 89–94.
6. Конституція України : відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2016. 82 с.
7. Манохин В.М. Советское административное право : учебник. Москва : Юрид. лит-ра, 1977. 541 с.
8. Новак О.Д. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 129–133.
9. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII.
10. Про затвердження Інструкції про порядок проведення службового розслідування стосовно працівників Національне антикорупційне бюро України : Наказ Національного антикорупційного бюро України від 23 жовтня 2015 р. № 4.
11. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII.
12. Проект Закону України «Про Дисциплінарний статут Національного антикорупційного бюро України» від 22 грудня 2016 р. № 5581.
13. Самошенко И.С., Фарухшин М.Х. Ответственность по советскому законодательству. Москва : Бек, 1971. 248 с.

References:

1. Bytiak Yu.P. at all (2010). *Administratyvne parvo* [Administrative law]: pidruch. Pravo, 2010. 624 p. [in Ukrainian].
2. Bakhrakh D.N. (2000). *Administrativnoe pravo Rossii* [Administrative law of Russia]: uchebn. dlia vuzov. Moskva: Norma – Infa. 651 p. [in Russian].
3. Bakhrakh D.N. (1996). *Administrativnoe parvo* [Administrative law]: uchebn. dlia vuzov. Moskva: Bek. 355 p. [in Russian].
4. *Dystsyplinarnyi statut orhaniv vnutrishnikh sprav* [Disciplinary statute of internal affairs bodies]: Zakon Ukrainy vid 22 liutoho 2006 r. № 3460-IV. [in Ukrainian].
5. Koliesnik T. (2017). *Sklad dystsyplinarnoho prostupku yak pidstava prytiahnennia pratsivnyka do dystsyplinarnoi vidpovidalnosti* [The composition of disciplinary misconduct as a basis for bringing an employee to disciplinary responsibility]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 2. pp. 89–94. [in Ukrainian].
6. *Konstytutsiia Ukrainy* [The Constitution of Ukraine]: sanom na 1 vers. 2016 r.: vidpovidaie ofits. Tekstu. Kharkiv: Pravo, 2016. 82 p. [in Ukrainian].
7. Manokhin V.M. (1977). *Sovetskoe administrativnoe parvo* [Soviet administrative law]: uchebn. Moskva: Iurid. lit-ra. 541 p. [in Russian].
8. Novak O.D. (2012). *Dystsyplinarnyi prostupok yak pidstava dystsyplinarnoi vidpovidalnosti derzhavnykh sluzhbovtziv* [Disciplinary misconduct as a basis for disciplinary liability of civil servants]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 2. pp. 129–133. [in Ukrainian].
9. *Pro derzhavnu sluzhbu* [On civil service]: Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 № 889-VIII. [in Ukrainian].
10. *Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok provedennia sluzhbovoho rozsliduvannia stosovno pratsivnykiv Natsionalne antykoruptsiine biuro Ukrainy* [On approval of the Instruction on the procedure for conducting an official investigation into employees of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine]: Nakaz Natsionalnoho antykoruptsiinoho biuro Ukrainy vid 23 zhovtnia 2015 r. № 4. [in Ukrainian].
11. *Pro Natsionalne antykoruptsiine biuro Ukrainy* [About the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1698-VII. [in Ukrainian].
12. *Proekt Zakonu Ukrainy “Pro Dystsyplinarnyi statut Natsionalnoho antykoruptsiinoho biuro Ukrainy”* [Draft Law of Ukraine “On the Disciplinary Statute of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine”] vid 22.12.2016 r. № 5581. [in Ukrainian].
13. Samoshchenko I.S., Farukhin M.Kh. (1971). *Otvetsvennost po sovetskomu zakonodatelstvu* [Responsibility under Soviet law]. Moskva: Bek. 248 p. [in Ukrainian].